

WSPÓLNE OŚWIADCZENIE PREZYDENTÓW POLSKI I UKRAINY O POROZUMIENIU I POJEDNANIU OBU NARODÓW

Prezydent Rzeczypospolitej Polskiej i Prezydent Ukrainy:

- świadomi historycznej odpowiedzialności wobec dzisiejszego i przyszłych pokoleń Ukraińców i Polaków oraz roli Polski i Ukrainy w umacnianiu bezpieczeństwa i stabilności w Europie Środkowo-Wschodniej, a także doceniając wagę strategicznego partnerstwa obu krajów;
- kierując się postanowieniami *Traktatu o dobrym sąsiedztwie, przyjaznych stosunkach i współpracy z dnia 18 maja 1992 r.**;
- pewni, że przyszłość stosunków polsko-ukraińskich należy budować na prawdzie i sprawiedliwości oraz głębokim i szczerym porozumieniu i pojednaniu;
- pragnąc wspólnie przezwyciężyć skomplikowane dziedzictwo polsko-ukraińskich losów, aby cienie przeszłości nie kładły się na dzisiejsze przyjazne i partnerskie więzi między obydwojoma krajami i narodami;
- niniejszym oświadczają:

W wielowiekowych dziejach polsko-ukraińskiego sąsiedztwa jest wiele wzruszających przykładów szczerzej przyjaźni, wzajemnej pomocy i współpracy między oboma narodami. Są w niej wątki braterstwa broni, wzajemnych wpływów kulturowych wzbogacających oba narody i sąsiedzka życzliwość.

Nie powinno się jednak pomijać także wątków tragicznych, takich jak dziesięciolecie wojen w wieku XVII i XVIII, przejawy antyukraińskiej polityki władz polskich w latach dwudziestych i trzydziestych XX wieku, prześladowania ludności polskiej na Ukrainie Radzieckiej w okresie represji stalinowskich.

Nie można zapominać o krwi Polaków przelanej na Wołyniu, zwłaszcza w latach 1942-43, o okrucieństwie ukraińsko-polskich konfliktów w pierwszych latach powojennych. Oddzielną, dramatyczną kartą naszych stosunków była akcja „Wisła”, uderzająca w ogół społeczności ukraiń-

* Pełny tekst *Traktatu* został opublikowany w „Dzienniku Ustaw” 1993, nr 125, poz. 573.

skiej w Polsce. Przemilczanie lub jednostronne naświetlanie tych wszystkich faktów nie łagodzi bólu pokrzywdzonych i ich bliskich, nie sprzyja pogłębieniu zrozumienia między naszymi narodami.

Droga do autentycznej przyjaźni wiedzie przede wszystkim przez prawdę i wzajemne zrozumienie. Uznajemy, że żaden cel nie może stanowić usprawiedliwienia dla zbrodni, przemocy i zastosowania odpowiedzialności zbiorowej. Pamiętamy jednocześnie, że niekiedy źródła tych konfliktów były poza Ukrainą i Polską, że uwarunkowane były one przez niezależne od Polaków i Ukraińców okoliczności oraz przez nie-demokratyczne systemy polityczne narzucone naszym narodom wbrew ich woli.

Składamy hołd niewinnym – pomordowanym, poległym i przymusowo przesiedlanym Polakom i Ukraińcom. Potępiamy sprawców ich cierpień. Wyrażamy jednocześnie wdzięczność wszystkim, którzy w ciągu tych trudnych lat działali na rzecz zbliżenia naszych narodów.

Obecnie Polska i Ukraina są państwami suwerennymi, dobrymi sąsiadami i strategicznymi partnerami. Dlatego też tak szczególnie ważne jest przewyciężenie goryczy pozostałej w pamięci wielu Ukraińców i Polaków. Do tego skłania nas nie tylko poszanowanie wartości demokratycznych, szacunek dla praw człowieka, podstawowych zasad i norm prawa międzynarodowego, lecz również życzenie zobaczenia Ukrainy i Polski w zjednoczonej Europie.

Interpretacją naszej wspólnej przeszłości, jej złożonych okresów winni zająć się specjaliści, którzy w atmosferze otwartości, rzetelnie zbadają fakty oraz przygotują ich obiektywne oceny.

Dla lepszego wzajemnego zrozumienia między narodami polskim i ukraińskim pobudzać należy dialog środowisk opiniotwórczych.

Należy szerzej wykorzystywać możliwości obywateli polskich pochodzenia ukraińskiego i ukraińskich pochodzenia polskiego, którzy poprzez swoją pracę wnoszą liczący się wkład do kulturalnego i gospodarczego rozwoju naszych państw. Powinni oni być animatorami ścisłej współpracy Polski i Ukrainy. Oba państwa ze swej strony powinny opiekować się nimi i wspierać rozwój polskiej mniejszości na Ukrainie i ukraińskiej mniejszości w Polsce.

Rzeczpospolita Polska i Ukraina dołożą starań, aby świadomość młodych Ukraińców i Polaków nie była obciążona wspomnieniami tragicznych kart historii. Niech przyszłe pokolenia żyją we wspólnym europejskim domu, w którym nie będzie miejsca dla uprzedzeń i nieufności!

W tym przekonaniu, my, Prezydenci Rzeczypospolitej Polskiej i Ukrainy, postanawiamy wspólnie objąć patronat nad utrwaleniem idei porozumienia i pojednania polsko-ukraińskiego.

W dawnych wiekach nasi przodkowie wylewali wodę na szable na znak pokoju, przymierza i braterstwa. I dzisiaj my, Polacy i Ukraińcy, chcemy wlać w nasze serca uczucia przyjaźni i solidarności.

Na progu XXI wieku pamiętajmy o przeszłości, ale myślimy o przyszłości!

(Leonid Kuczma)

(Aleksander Kwaśniewski)

Kijów, dnia 21 maja 1997 roku